

Högern har tappat sin moraliska kompass

Svenska Dagbladet den 9 januari 2018

Om den traditionella, konservativa högern har drabbats av en kris, är det på grund av att den har förlorat sin moraliska kompass. Om jag skulle författa ett manifest för en konservatism som vill vara samhällsrelevant igen, är det denna moraliska kompass som jag skulle vilja att man hittade tillbaka till.

Jag använder inte uttrycket moralisk kompass som en plattityd; konservatismen har faktiskt en moral i ett mycket konkret hänseende.

I boken "The righteous mind" (2012) hävdar den amerikanske psykologen Jonathan Haidt att människor inte föds som blanka blad i moraliska termer, utan att vi har en medfödd benägenhet att omfamna vissa värden – främst frihet, rättvisa, omsorg, lojalitet, auktoritet och helighet. Beroende på vilka av dessa värden som till följd av gener och miljö står oss närmast attraheras vi av antingen liberala eller konservativa perspektiv, i vid mening.

Enligt Haidt tenderar liberaler främst att förstå och omfamna frihet, rättvisa och omsorg, medan konservativa förvisso uppskattar alla värden i den moraliska matrisen men särskilt prioriterar lojalitet, auktoritet och helighet.

Ett sätt att tolka framgångarna för ytterlighetspartier som Alternative für Deutschland och Sverigedemokraterna är att den traditionella högern – CDU i Tyskland och Moderaterna i Sverige – av många av dess kärnväljare har uppfattats svika den konservativa moralen och enbart företråda den liberala. Som den brittiske journalisten Douglas Murray skriver i boken "The strange death of Europe" (2017) har de tyska kristdemokraterna under Angela Merkel övergivit sitt stöd för sitt land och sin kultur.

Det svenska systerpartiet Moderaterna har, på samma sätt som CDU i Tyskland, med hänvisning till asylrätten välkomnat en invandring vars blotta storlek utmanar medborgarnas lojalitets- och helighetskänslor för landet, liksom rättsstatens auktoritet.

Den traditionella högern kan sägas ha visat samma liberala "enögdhet" på andra politiska områden. Till exempel är den minst lika skyldig som vänstern till att ha underminerat kunskapslinjen, lärarens auktoritet och den traditionella undervisningen i den svenska skolan.

Det svenska försvaret rustades ned under en lång följd av år, och på kulturområdet blev konsekvensen av att högern inte sökte konflikt med det socialdemokratiska kulturpolitiska arvet att antivästerländska idéer om grupprepresentativitet fick fritt spelrum. Fortfarande kan konservativa väljare få intrycket att högern saknar förståelse och intresse för kulturfrågor.

Paradoxalt nog har även de mer "liberala" värdena kränkts genom högers olika vägval. Frihet och rättvisa hotas av en ökande och förråad kriminalitet, av att den gamla meritokratin byggd på kunskap

och kompetens långsamt dör med skolsystemet, och av den identitetspolitiska inriktningen i samhället som tränger ut individen till förmån för genus och etnicitet. På ett liknande sätt hårdnar vår omsorg om andra människor till cynism inför åsynen av det nya armodet i svenska storstäder.

Vägen tillbaka från denna samhällsutveckling kan bara gå via att omfamna även den konservativa moralen och inte enbart den liberala. För den höger som vill göra något åt både problemen vi står inför och många konservativa väljares partipolitiska hemlöshet gäller alltså att inte glömma:

- att det finns en nation och en kultur som vi har ärvt från tidigare generationer, vilka vi står i tacksamhetsskuld till, och som vi har ett ansvar för att förvalta och lämna vidare till kommande generationer.
- att slå vakt om kunskaperna i skolan genom att återupprätta lärarauktoriteten och traditionella undervisningsmetoder.
- att ett samhälle bygger på individer och inte på kategorier av människor, såsom identitetspolitiker anser.
- att den fattigdom och det utanförskap som är en bieffekt av öppna gränser inte är värdigt ett gott och medkännande samhälle, utan att den förmenta liberalismen har gjort Sverige hårdhärtat.

Johan Wennström